19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އިޖުތިމ ޢީ ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުން
19 އޮގަސްޓް 2019
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަ ން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮމިޓީކުރ ކޮޓަރި)3
ފެށުނު ގަޑި: 21:30

}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާ ގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންދެއްވި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް
އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިހާރު ވަޑައިގެންތިއްބެވީ ، ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހިދު.
ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން. ވެލިދޫ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު.
މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ފިރުޝާން. ދުވާފަރު ދާއިރާގެ
މެންބަރު އިސްމާޢީލް، ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން 2 ކަމެއް މިއަދު ކޮމިޓީގައި ކޮށްލަން ކަމަށް.
އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ނިންމާފައި މި އޮތީ، އާސަންދައި ގާނޫނީ ބަލަދުވެރިކަން ހެލްތް މިނިސްޓްރީގެ
ދަށުން ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީގެ ދަށަށް ބަދަލުވާ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިޞްލާޙު. އެއީ އެ ޚިދުމަތާއި، މިދެންނެވީ
އާސަންދައިގެ އެއްވެސް ކަމަކަށް ބަދަލު އަންނަ ކަމެއް ނޫން. ހަމައެކަނި އެންމެ ކަމެއް ބަދަލުވެގެންދަނީ. ވަރަށް
ކުޑަކު ޑަ ކަމެއް. ހެލްތް މިނިސްޓްރީގެ ދަށުގައި އޮތް، ކުރުކޮށް ބުނާކަމަށް ވަންޏާ އާސަންދައިގެ ފަރާތުން މި
މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވާ ވަޒީ ރު ބަދަލުވަނީ. އެއީ އާއްމުކޮށް ހިނގަމުން އަންނަ ކަމެއް، ސަރުކާރު ބަދަލުވާ
ޙާލަތްތަކުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބޭނުންވެއްޖެ މިނިސްޓްރީއެއްގެ ދަށަށް އެކި ޑިޕާޓްމަންޓްތައް ބަދަލުކުރުމުގެ
ފުރުޞަތު އަބަދު ވެ ސް މަޖިލީހުން ދެއްވަމުން އަންނަނީ. ދެން، ތި ބޭފުޅުން ބައްލަވާލައްވާފަ އި އޭގައި ތި
ބޭފުޅުންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގާނޫނީ ބޮޑު މައްސަލައެއް ނެތް ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރެއިން މި ރެއަށް
ވެސް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް އެ ހުށަހަޅާފައި އޮތްގޮތަށް ފާސްކުރަން ފޮނުވާލެވިދާނެ އިގޭތޯ. އެއީ އެއް ކަންތައް. 2 ވަނަ
ކަމަކަށް މި އޮތީ، މިނިމަމް ވޭޖާ ބެހޭ ގަރާރެއް . މިއީ ރިޔާސަތުން ހުށަހަޅާ ކަމެއް އިނގޭތޯ. މިނިމަމް ވޭޖާ ބެހޭ
ގަރާރެއް ރައްޔިތުން މަޖިލީހަށް މިނިމަމް ވޭޖާބެހޭ ގާނޫނު އައުމުގެ ކުރީގައި އެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރުމަށް ގަރާރެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ މި ކޮމިޓީއަށް. ދެން، ތި ބޭފުޅުން ހުށަހަޅާ
ގޮތެއްގެ އަޅުގަނޑުމެނަށް އެކަން ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ. ދެން، އަޅުގަނޑު އެ ކަމަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން. އެންމެ
ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މި ދެންނެވި އެންސްޕާ ކަންތަކުގައި ތި ބޭފުޅުން ގޮތެއް ނިންމަވާލައްވާފައި، ތި
ބޭފުޅުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވީމަ އަޅުގަނޑުމެން 2 ވަނަ އައިޓަމަށް ދާ ގޮތަކަށް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު
ހުޅުވާލަނީ އެންސްޕާ ކަންތަކުގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑަ އިގަންނަވާ އެއްޗެއް ދަންނަވަން. ފިރުޝާނަށް އަޅުގަނޑު
ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
1

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އެންސްޕާގެ ގާނޫނަށް މިއަންނަ ބަދަލު އިނގޭތޯ، ދެން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި
ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވެސް ތި ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް އެ ހަމަ ވަރަށް ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ބަދަލެއް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެނީ، އަ ޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ މި އޮތްގޮތަށް ފާސްކޮށްފައި ވީހާ ވެ ސް އަވަހަކަށް ފޮނުވަން
މަޖިލީހަށް. ދެން މީގައި ހަމަ ފާހަގަކޮށްލާނަން ހަމައެކަނި ބަދަލުވަނީ ބެލެނިވެރި ފަރާތް. ޚިދުމަތަކަށް ބަދަލެއްނާދޭ.
އެހެންވީމާ، މި އޮތްގޮތަށް ފާސްކޮށްފައި މަޖިލީހަށް ފޮނުވަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށްބޮޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ޝާހިދު.
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މަޑަވެލި ދާ އިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަ ޅުގަނޑުމެން މަޝްވަ ރާކުރިއިރު ހަމަ ފްލޯރގައި ވެސް މަޝްވަރާކުރެވިފައި އިންނާނެ ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް.
އަދި، އޭގަ އި ކިތަންމެ ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ވާހަކަދެކެ ވުނަސް އަސްލު ކަމަކީ ތި ވިދާޅުވާހެން ހަމަ އޭގެ ބެލެނިވެރި
ފަރާތް ހަމަ ބަދަލުވުން. ހަމަ އިތުރު އެއްވެސް ކަމެއް ވެސް މި ޓެކްނިކަލީ ވެސް ނީންނާނެ. އޭގެން ދިމާވާނެ
އެއްވެސް މައްސަލަތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެނަށް ފާހަގަވެފައި ވެސް ނެތް. އެހެންވީމާ، މި އޮތްގޮތަށް ފާސްކޮށްފައި
ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ފޮނުވައި ފާސްކޮށްދިނުމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
މުޙައްމަދު ކުރިއަށްގެންދަވާ!
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުاله ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މި އުޅެނީ ގާނޫނަށް ބަލައިލަންވެގެން އަސްލު. އަ ޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ މީތި އޮތްގޮތަށް ފާސްކުރުމުގެ ކުރީގައި
އަސްލު މީގެ ، އަސްލު ގާނޫނުގައި އޮތީ މި އި ސްލާޙުކުރަން. މިހާރު ފެނިއްޖެ އަޅުގަނޑު މި ބަލައިލަނީ އޭތި.
އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ އޭގެ ކުރީގައި މި ގާނޫނު މި ޙަވާލާދޭ މާއްދާގައި އޮތީ ކޯއް ޗެއްތޯ. އެހެންވެގެން އަޅުގަނޑު އޭގެ
ފަހުގައި އަޅުގަނޑަށް ތާއީދުކުރެވެނީ އެ މާއްދާ ގައި އިން އެއްޗެއް ބަލާފައި ، ފަހަރުގައި އޮވެދާނެ މި އަދަދަށްތާ
2

ޙަވާލާދޭން. މި އަދަދު އޮވެދާނެ ބަދަލުވެސްވެފަ. އެހެންވީމާ، އެއީ 42 ވަނަ މާއްދާ ކަމަށް މި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ އެ ގޮތަށް. އެ ގޮތަށް ޕްރިންޓެއް.. .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ގާނޫނު ނަންބަރު 15 /2011، އިޖުތިމާޢީ ސިއްޙީ އިންޝުއަރެންސްގެ ގައުމީ ނިޒާމުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާޙު ގެނައުމަށް
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާޙަށް ފިރުޝާން ހުށަހަޅާ ޝާހިދު ތާއީދުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު
ވޯޓަށް މި އަހަނީ. ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅުން ވޯ ޓުދެއްވުމަށް. (ވޯޓުދެއްވުން). އެހެންވީމާ ، ފިރުޝާން ހުށަހެޅި ގޮތަށް
މިހާރު މި އޮތްގޮތަށް މަޖިލީހަށް ފޮނުވަން މެންބަރުންގެ ތާއީދު ލިބިއްޖެ ކަމަށް، ފާސްވެއްޖެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ނިންމާނީ. އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ ކަމަށް. ޝުކުރިއް ޔާ.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާލަންވެގެން މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން މި ހިފާލީ. 2008 ވަނަ
އަހަރު 2/ގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭގޮތުން. ދެން މާއްދާތައް ހުރިނަމަ ވެސް
މިނިމަމް ވޭޖާ ބެހޭގޮތުން ވަކި މާއްދާއެއް ނެތުމާ އެކުގައި ގަރާރެއް. ދެން އެކަން އެކުލަވާލުމަށް ޓަކައި މި ކޮމިޓީން
މިނިމަމް ވޭޖާ ބެހޭ ގަރާރެއް މަޖިލީހަށް ފޮނުވުމަށް ޑްރާފްޓުކުރުމުން ކަމާބެހޭ އެކްސްޕާޓުންގެ އޮޕީނިއަނެއް ހޯދައި އެ
ޑްރާފްޓު ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް މަޖިލީހަށް ފޮނުވުމަށް އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަން.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިސްމާޢީލްގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނ ޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި ހުޅުވާލަނީ އެކަމާ ގު ޅޭގޮތުން އެހެން މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މުހިންމު ކަމެއް
އޮވެއްޖިއްޔާ ފާހަގަކޮށްލަން. ޝާހިދު ކުރިއަށްގެންދަވާ!
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤަ އްރިރު. އިސްމާޢީލްގެ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ހިތުން މިހާރު އަޅުގަނ ޑުމެން މި ކުރާ
މަސައްކަތުގައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ބައެއް ކަމަށް އަ ޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް
3

އެ ގަރާރު ޑްރާފްޓުކުރަން ކަމާގުޅޭ އެކްސްޕާރޓުންނާ ޙަވާލުކުރެއްވުމާމެދު އަޅުގަނޑު ގެ އިޢުތިރާޟެއް ނެތް.
ޝުކުރިއްޔާ.
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުاله ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އަނެއްކާ ގަރާރެއް ހުށަހަޅައިގެން އަ ޅުގަނޑުމެން ވަގުތުތަކެއް ދު އްވާލާނީތޯއޭ ނޫންނަމަ ބިލެއް
ހުށަހެޅުން ކިހިނެއްވާނެތޯއޭ މިކަންކުރުމަށް. އެއީ މިކަމަކީ އެޖެންޑާ 19 ގައި ވެސް ހިމެނިފައިވާ ކަމެއް. ދެން އޭގެ
އިތުރުން، ވަޒީފާ އަދާކުރާ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ކަންބޮ ޑުވުން ވެސް އެކުލެވިފައިވާ ކަމެއް. ގަރާރެއް ހުށަހަޅައިގެން
އެކަމަށް ވަގުތުތަކެއް ދުއް ވާލާ ފައި އޭ ގެ ފަހުން ބިލެއް ހަދާނީތޯ ނޫންނަމަ ބިލެއް މިހާރު ވެސް ޑްރާފްޓުކޮށްފަ އި
ހުށަހަޅާނީތޯ. އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ސުވާލުއުފެދޭތީވެ ހަމަ ޙިއްސާކޮށްލަން ބޭނުންވީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤަ އްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި ވަގުތުތަކެ އް ދިޔަޔަސް ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށް ބޮޑު
މަސައްކަތެއް ކުރަން މި އުޅެނީ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ޚިޔާލާއި މަޝްވަރާއާ ލަފާ އެބަ ލިބޭ އަޅުގަނޑުމެން
ގަރާރެއްގެ ސިފައިގައި މި މައްސަލަތައް މަޖިލީހުގެ ފްލޯރ އަށް ގެނެސް ބަހުސްކުރީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާތަކުން
ވެސް އެ އަންނަ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި އަދި މި އިންޑަސްޓްރީގެ ބޭބޭފުޅުންގެ ހުރި ވިސްނުންތަކާ، މި ހުރިހާ ކަމެއް
ވަރަށް ބޮޑަށް އެ މަޢުލޫމާތު އެބަ ފެތުރިގެންދޭ. އޭގެ ސަބަބުން އަޅު ގަނޑުމެން މި ބިލު ސީދާ އެ ގާނޫނު
ފަރުމާވުމުން އެ ބިލަށް ވާހަކަދައްކާއިރު، ނޫނީ އެ ބިލު ގާނޫނަކަށް ބަދަލުކުރާއިރުގައި މި ބިލު ވަރަށް ގިނަ
ބޭބޭފުޅުންގެ ފަރާތްތަކެއްގެ މަޝްވަރާއާ އި ޚިޔާލު އެއަށް ހިމެނިގެން އެބަދޭ. އަޅު ގަނޑަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި
ހަމައެކަނި ބިލެއް ގެނެސްގެން ގާނޫނަކަށް ބަދަލުކުރުމަށްވުރެ މި ގޮތަށް މަޢުލޫމާތުތައް ދެވިގެން އަދި ރައް ޔިތުންގެ
އައިޑިއާ ، ވިސްނުންތަކާ އެއްޗިހި ހޯދިގެން ގެންދެވޭ ގޮތަ ށް މި ގަރާރު ހުށަހަޅައިގެން މި ގެންދެވޭ ދިއުން.
ޙަޤީޤަތުގައި މިހާ ބޮޑު ކަމަކަށް ބަލާއިރުގައި އެ ނަގާ ވަގުތަކީ ވަގުތެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަކަށް ނުދެކެން. އެވަރަށް
މަޝްވަރާކުރެވި ވާހަކަދެކެވިގެން މިކަން ކުރެވެންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ ގަރާރެއްގެ ގޮތުގައި މަޖިލީހަށް ފުރަތަމަ
ގެންދަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝިފާޢު ކުރިއަށްގެންދަވާ ! މުޙައްމަދު ކުރިއަށްގެންދަވާ!
4

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުاله ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އުޅުނީ ، ދެންމެ ރިޔާސަތުން ތި ވިދާޅުވި އެއްޗަކާ ގުޅިގެން. އެ އީ ކުރީގައި އަޅުގަނޑަށް
ނުލިބި އޮތް މަޢުލޫމާތެއް. އެއީ ރިޔާސަތުން ތި ޙިއްސާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތުތަކަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން އެ
ގޮތަށް މިހާރު އެ ބިލު ޑްރާފްޓްކުރެވެމުން ދަންޏާ، ދެން އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެހެންވީމާ، މިހާރު މަޖިލީހުގެ
ރިޔާސަތުން ބޭނުންފުޅުވަނީ އާއްމު ރައްޔިތުންނަށް އަންގަން އެ މަސައްކަތް މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށް އެބަދާކަން.
މެންބަރުން އެކަމާ އެބަ ބަހުސްކުރައްވާކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެ ގޮތަށް ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރި އްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޚިޔާލާއި ވިސްނުން މި މިނިމަމް ވޭޖާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި ގޮތް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގޭނެތާ މި
ބަހުސް ފެށީމަ. އޭރުން ބިލު ޑްރާފްޓުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަށް ފަސޭހަވާނެތާ ފުދޭވަރަކަށް ފުރިހަމަ
އެއްޗެއް މިތަނަށް ގެންނަން. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންގެ ޚިޔާލު އެނގޭނެތާ ދެއްތޯ. އެއީހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އޭގެ
އެންމެ ބޮޑު މަޤުސަދަކީ. ދެން އަދި ތި ވިދާޅުވިހެން ހަމަ ވަ ޒީފާއަދާކުރާ މީހުނަށް ވެސް އެ މަސައްކަތް މަޖިލީހުގައި
ހިނގާކަން އެނގުން އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދާއިރާތަކުން އަންނަ ޕްރެޝަރަށް ވެސް ހަމަ ލުޔެއްލިބޭނެ
ކަމެއް. ޝާހިދު ކުރިއަށްގެންދަވާ!
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ . އަޅުގަނޑު އޮންނާނެ އަޅުގަނޑު ހިތުން ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ހަނދުމަފުޅުވާނެ ފުރަތަމަ ގާނޫނެއް
އައުމުގެ ކުރީގައި ކަރުދާސްތަކެއް އިތުރަށް ގެނެސް އެކަމާ މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ނިންމާފައި އޭގެ ފަހުގައި ބިލު
މިކޮޅަށް ހުށަހަޅާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭ ގައި ވާހަކަދެކެވި ނިމިފައި އޮތީ. އެހެންނޫނަސް އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރަނީ އެޖެންޑާ 19 ގައި އޮތް، ޚާއްޞަކޮށް މި ސަރުކާރުން ގެންނަން ހުރި ބިލުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ
މުހިއްމު އެންމެ އޮޅުންބޮޅުން ބޮޑު އެންމެ ކުރަން އުނދަގޫ، އޭގެ ނަތީޖާ ކޮންމެފަދަ ގޮތަކަށް ވެސް ނުކުމެދާނެ އެ
ކަމަކަށް އޮތީ މިނިމަމް ވޭޖު. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަކީ ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރެ ވި ވަރަށް ގިނަ
ބައެއްގެ ޚިޔާލާއި ލަފާ ހޯދި، އަދި އަޅުގަނޑު ހިތުން ދުނިޔޭގެ ކަމާގުޅޭ ތަޖުރިބާކާރުންގެ ލަފާ ޚާއްޞަކޮށް،
އިޤްތިސާދީ ބައިވަރު މަޢުލޫމާތުތައް ވިޔަފާރިވެރިން ވަކިވަކި ފަރުދުން، ދެން ގޮސް މީގައި ކިޔާނެ ކަމެއް ނެތް ހުރިހާ
ގޮތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދަންޖެހޭ ކަމަކަށް ވާއިރު ، އަ ޅުގަނޑު ހިތުން މިހާރު ވެސް ލަސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑަށް އެންމެ
ރަނގަޅު ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި މިކަން ނިމުނަސް މިހާރު މި މަސައްކަތް ފަށައިގެން އަޅުގަނޑު ހިތުން
5

ގެންދަންވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، މިހާރުން މިހާރަށް ތިކަން އަވަހަށް ކުރައްވަންވީ. އެ ގޮތަށް އަ ޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ
ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޙައްމަދު ރަޝީދު.
އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! ޝުކުރި އްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅު ގަނޑު ވެސް ހަމަ ދައްކަންއުޅުނު ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ވާހަކަ
އެ ވިދާ ޅުވީ. ހަމަ މި ކަމަކީ ވަރަށް ސެންސިޓި ވް އިޝޫއެއް އިނގޭތޯ. މީ ގެއިން ދިމާވާނެ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް
ހުންނާނެ. ޚާއްޞަކޮށް ވިޔަފާރިވެރިންނާއި ސަރުކާރަށްވާނެ އޯވަލޯޑް ވެސް މީގައި އޮންނާނެ. މީގައި ދިމާވާނެ ވަރަށް
ގިނަ ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، މީގައި ޓެކްނި ކަލް ޓީމެއްގެ ތެރޭގައި އަޅު ގަނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށްފައި ބިލުތަކަކަށް
މަޝްވަރާކޮށްގެން ފްލޯރއަށް ގެނެސްގެން މަޝް ވަރާކޮށް ވާހަކަދެކެވިދާނެ. ދައް ކާއިރު ބިލެ އް އަސްލު ޑްރާފްޓް ވެގެން
އަންނައިރު އެއާ ޚިލާފު ގޮތެއް ވެއްޖިއްޔާ މީތި ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުން ދެކޭ ގޮތް ވަރަށް ބޮޑުތަން ތަފާތުވެސްވާނެ.
އަދި ވަރަށް ބޮޑަށް މާޔޫސްވެސްވާނެ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަ ން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ، މިއަދު ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން ހުރި
ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަޖެހޭ ބަލަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ޓެކްނިކަލް ޓީމާ އެއްކޮށް
މަޝްވަރާކުރެވިގެންދާއިރު ، އަ ޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ބޮޑު އެދުމެއް މިއަދު ސަރުކާރުން އެޖެންޑާ 19 ގައި އެ ދައުރުތޯ
ނޫނިއްޔާމު، އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާ 19 ގައި އައޮތީ ވަރަ ށް ކްލިއަރކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ދޭނެ
ގޮތާއި ހުރިހާ އެއްޗެއް ކަނޑަ އެޅި ވަރަށް ގިނަދުވަހުގެ ދިރާސާތަކެއް ކުރެވިފައި އޮތް މަސައްކަތެއް އެއީ. އެއަށް
ބިނާކޮށްފައި މިކަން ކުރަނީތޯ ނޫނިއްޔާ އެ ހުރިހާ ކަމެއް ބަލާފައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން މިކަމެއްކުރާއިރު ޑަބަލް
ވޯރކްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ސަރުކާރާއި މި ކަމުގައި މި ޓެކްނިކަލް ޓީމާ އެއްކޮށް މަޝްވަރާކުރެވޭނެ ކޮންމެވެސް
ޕްލެޓްފޯރމެއް މީގެ ވަކި ހިސާބަކުން ނަމަވެސް އަންނަން އެބަޖެހޭ. އެއީ ސަރުކާރުން ބިލެއް މިކޮޅަށް އައުމާއި
މިކޮޅުން މި ގަރާރެއް ލާފައި އެ ވާހަކަދައްކާއިރު ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ދެކެވެންޖެހޭނެ އެއްކޮށް ދިމާވެ ވޭނެ
ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ، މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފްލޯރމަތީގައި މީހުން ހިތްހަމަނުޖެހުމާއި މި ކަންކަމާއި މާޔޫސްވާނެ.
އެ ފުރުޞަތު ހޯދަން އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ބޭނުންނުވާތީވެ، މިތާނގައި މަޖިލިސް ތެރޭ ގައި
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކުން ކަންތައްތައް ވީހާ ވެސް ބޮޑަށް ކުރާއިރު، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން
އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރުގެ މިހާރު އޮތް ހިސާބެއް އެއާ މިއާ އެއްކޮށް އަޅުވައިގެން ހަމަ ގެންގޮއްސަ ވަކި
ހިސާބަކަށް ގެންދަން. އެހެންވެ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.
6

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތި ބޭފުޅުންގެ އިޒުނައާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު އަދި ވެސް އެއްފަހަރު މީތި ކުޑަކޮށް ސާފުކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑުމެން
މިހާރު ކުރަން މިއުޅޭ ކަމަކީ ބިލު ޑްރާފްޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ކުރިއަށް އެބަދޭ އިނގޭތޯ.
އަޅުގަނ ޑުމެން ކުރަން މިއުޅޭ މަސައްކަތަކީ އެ ބިލު ޑްރާފްޓުކުރަމުން ގެންދާއިރުގައި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ޚިޔާލު
ހުރި ގޮތް، ތަޅުމުގެ ޚިޔާލު ހުރި ގޮތެއް ރަނގަޅަށް ސާފުކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައާއި، އަދި ވެސް އެއާ ގުޅުންހުރި
އެހެން މި ދެންނެވިހެން އެއްކަލަ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތްކުރާކަން، މި މަޖިލިސް އެކަންކުރަން
ތިބިވަރު ހާމަކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން އަޅު ގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅަނީ ގަރާރެއް ހަމައެކަނި. ބިލް ރާފްޓުކުރުމަކާއި
އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ގަރާރަކާ ޓެކްނިކަލީ އެއްވެސް ގުޅުމެއް އަނެއްހެނެއް ނެތް. ހަމައެކަނި މަޖިލީހުގެ
މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުތައް ކަލެކްޓުކުރުން ނޫން. އެހެން ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ އެކަމަކަށެއް މި ކަމުގެ
ސަބަބުން އެއްވެސް ހުރަހެއް ނާންނާނެ. ވިއްޔާ ވާނީ ފައިދާ އެއް. އޭރުން އެނގޭނެ އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލު ހުރި ގޮތް
ވެސް އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން. މުޙައްމަދުގެ ޚިޔާލު ހުރި ގޮތް ވެސް އަދި ދެންތިބި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުތައް ހުރި ގޮތް ،
ތަފާތު ޚިޔާލުތައް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި މިނިމަމް ވޭޖާ ބެހޭގޮތުން ހުރި މިންވަރު ދެނެގަންނަން ވަރަށް ބޮޑަށް
ފަސޭހަވެގެންދާނެ ޑްރާފްޓުކުރާ ޓެކްނިކަލް ޓީމަށް ވެސް. ދެން އެއީ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދެއްވި
މަޢުލޫމާތުގައި އެންމެ މުހިންމު ބޭނުމަކީ އިނގޭތޯ. އިސްމާޢީލް އެއްޗެއް...
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ސާފުވާ ކަމަކީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ އެ ކަންބޮޑުވުމަށް އަސްލު ވަރަށް ބޮޑު
ޙައްލެއް އަންނާނެ މިފަހަރުގެ މި 2 ވަނަ ޕްރެކްޓިސް މި ގޮ ތަށް މި ކުރާ. ފުރަތަމަ އެ ދިމާވި ކަމުގައި އެބުނާހެން
ކުދިކުދި މައްސަލަތަކެއް އާދޭ. މަސްވެރިކަމާބެހޭ ގަރާރަށް އައިސްގެން އެ ކަންބޮ ޑުވުންކަންނޭނގެ އެ އުޅެނީ. އެއާ އި
މިއާ ތަފާތު ކަމަކީ މީގައި ބިލު ޑްރާފްޓްކުރައްވާ ފަރާތުން އެހީ ހޯދައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ގަރާރު ވެސް މި
ޑްރާފްޓުކުރެވުނީ. ހަމަ އެ ބިލު ޑްރާފްޓުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުގެ އެ ކޮމިޓީގައި އެބަ އިންނަވާ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން
އެޖެންޑާ 19 ގެ މިކަމުގައި އެންމެ އިސްކޮށް އުޅުއްވި ފަރާތް ވެސް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮ ޑަށް އެ ގޮތަށް މެޗް ވެ ގެން
އަންނާނެ ކަމެއް ގޮތުގަ އި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެއާ ޚިލާފަށް މަސްވެރިކަމުގެ ތަންކޮޅެއް ދޭތި ވަކިން ދިޔައީ. 2
މިސްރާބަކަށް ދިޔައީ. އޭގެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ހޯދުމަށް ގެންދާ ގޮތެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނ ޑަށް ފެންނަ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ މި ގަރާރާއި މި އަންނަ ބިލާއި، އެޖެންޑާ 19 އާ މި ހުރިހާ ކަމެއް
ގުޅި ލާމެހިގެން އަންނަ އެ އްޗެއްގެ ގޮތުގައި އަންނާނެ ކަމަށް.
7

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އިސްމާޢީލް ހުށަހަޅައި ފިރުޝާން ތާއީދުކޮށްފައި އޮތް ގޮތަށް ޓެކްނި ކަލް
އެކްސްޕަރޓުންގެ އެހީއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މިނިމަމް ވޭޖާބެހޭ ގަރާރެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން. ގަރާރުގެ
ޑްރާފްޓެއް ހަދަން އަޅުގަނޑު މެން މި ޙަވާލުކުރަން މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް. ތާއީދުކުރައްވާ
މެންބަރުން ވޯޓު ދެއްވަން އަޅުގަނޑު ހުޅުވަ އިލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު އިދާރީމޭޒުގައި މި އެދެނީ
ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން އެ ފާސްކުރެއްވި ގޮތަށް އެކް ސްޕަރޓުންގެ އެހީއާ އި އެއްކޮށް ދެން އޮންނަ ބައްދަލުވުމަކަށް މާދަމާ
އަޅުގަނޑުމެން، މާދަމާ ނުވަތަ މާދަމާ ރޭ އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވާ ކޮމިޓީ ގެ ބައްދަލުވުމަށް ޑްރާފްޓް ގެނެވޭވަރަށް އެ
މަސައްކަތް ކޮށްދެއްވަން އަޅުގަނޑު އެދެނީ އިދާރީމޭޒުގައި އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އޮތް ކަމަކީ އެއްކަލަ
އެޗް.ޑީ.ސީއާ ގު ޅޭގޮތުން ހުޅުމާލެ ކެފޭ ހިންގާ ބޭފުޅުން ހުށަހަޅާފައި އޮތް ޝަކުވާއާއި ގުޅި ގެން އަޅުގަނޑުމެން
އެޗް.ޑީ.ސީގައި އެދުނު މަޢުލޫމާތުތައް އެޗް.ޑީ.ސީއިން އެބަހުރި ފޮނުވައިދީފަ. ތި ބޭފުޅުން ބޭ ނުންފުޅުވާ ކަމަށް ވަންޏާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިދާރީމޭޒުގެ އެހީއާއި އެ އްކޮށް އެ އެޗް.ޑީ.ސީން ފޮނުވާފައި އޮތް މަޢުލޫމާތުތައް ކޮމިޓީއާއި
ޙިއްސާކޮށްލަން މި ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ ތި ބޭފުޅުން ޢުތިރާޟްނުކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ.
ވިދާޅުވޭ.
މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަޖިލިސް ނިމެނީ ކިހާއިރަކުތޯ؟
____
8